

ALRE'S TA

ICELL

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - MARÇ / ABRIL 2005 - Núm. 74

ARESTA 74
MARÇ - ABRIL 2005

2

TEMA DE PORTADA
TOTS ELS CAMINS DUEN A ROMA?
Jordi Climent

6

ALPINISME
CAP D'ANY PER LES MUNTANYES MALEÏDES
Miquel Àngel Ramos Pinto

9

XVI PREMI FOTOGRÀFIC
ÒSCAR RIBES

12

VIATGE
D'AGADEZ A COTONOU
DIARI ESBOSCAT
Lluís Pérez Freixinet

16

VIDA DEL CENTRE
Equip Aresta

17

MEMÒRIA DE CENT
ANYS D'EXCURSIONISME

18

VIDA SOCIAL
EL CENTENARI DEL
CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA (1906-2006)
La comissió del Centenari

20

ESQUÍ
PLA DE BERET, PEDESCALS I PARRÓS
Faust Rovira Giró

EQUIP DE REDACCIÓ: Mercè Ciutat, Josep Lluís Gàzquez, Mercè Gàzquez, Dolors Llordés, Carmina Pardo, Carles Sàez, Núria Solé. **DISSENY GRÀFIC:** Josep Herràndiz. **EDITA:** Centre Excursionista de Lleida. **REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:** C/ Comerç, 25. 25007 Lleida. Tel.: 973242329. Fax: 973234497. E-mail: cel@lleida.net. INTERNET: <http://www.cextalleida.org>. **IMPRIMEIX:** Arts Gràfiques Bobalà, SL. **DIPÒSIT LEGAL:** L-39-1958. Tirada: 1.200 exemplars. Publicació no lucrativa. El CEL no es responsabilitza de les opinions dels autors. Es permet la reproducció però amb l'esment de l'autor i l'origen. Subscripció de 6 números: 13 euros. Preu del número: 2,40 euros. Imprès en paper de cel·lulosa blanquejada sense clor. **FOTO DE PORTADA:** GR-3 de Vallbona a Borges. Foto: Rosa Ribes. **COL·LABOREN:**

“... és cert; els camins vells ja tenen molta experiència” (Joan Enric Farreny).

Aquesta frase, d'inspiració muntanyenca, ens serveix per il·lustrar els 100 anys de vida que porta la nostra entitat. Alhora, ens permet fer un petit recordatori a qui morí, en plena joventut, en el mític Colouar de Gaube. I de retruc recordar totes aquelles persones que foren, en el passat, companys i companyes de viatge i que pels avatars de la vida ens han deixat. Ells i elles són part de la petita història del CEL.

I ara ens toca a nosaltres; tots i totes nosaltres podem fer la nostra petita aportació. En la present edició de l'ARESTA trobareu una breu ressenya històrica i el projecte de les activitats i actes previstos, alguns dels quals encara han d'acabar-se de dissenyar i pels quals ens cal ajuda, suport i participació.

A més d'un acte inaugural, la primera de totes les activitats serà CENT ANYS, CENT CIMS; encara fan falta equips que vulguin participar-hi assolint un cim de les terres de Lleida el diumenge 11 de setembre.

L'objectiu del Centenari ha de ser commemorar una fita històrica, ja que amb tota possibilitat és una de les entitats deganes de Lleida, i per tant volem compartir aquest petit honor amb la ciutat i, per què no, amb la resta de Catalunya.

El CEL ha aconseguit sobreviure anys, recollint les inquietuds dels seus socis i sòcies en l'àmbit cultural, excursionista i, fins i tot, catalanista. No en va, ha sofert els embats de la història, ha patit anys de foscor en temps de postguerra, però també ha procurat adaptar-se a cada moment. I aquesta és, en part, l'essència d'una entitat com la nostra.

El Centenari ha de servir, per tant, per reconèixer i homenatjar les persones que, en temps passats, van fer-la viure, però també ens ha de permetre fer un salt endavant per impulsar l'entitat més enllà del moment present.

És moment de deixar de banda opinions i maneres diferents de veure i entendre el Centre; val la pena que tot soci i tota sòcia vingui a participar-hi perquè la vitalitat d'una entitat es mesura per l'empenta dels seus homes i dones en cada una de les vessants que la formen i en cada moment històric.

Tots els camins duen a Roma?

GR-3, de Vallbona de les Monges a
les Borges Blanques.

Foto: Rosa Ribes

Per tothom és coneguda aquesta frase, i de ben segur que l'hem pronunciat més d'una vegada al llarg de la nostra vida. Però si ens hi fixem bé, ens n'adonarem que cada cop té menys sentit.

L'origen de l'expressió "Tots els camins duen a Roma" prové de la important i extensa xarxa de comunicacions que articulava de manera òptima el territori en l'època romana (val a dir que actualment, gran part de la xarxa viària està construïda sobre la base romana). Al llarg dels anys, però, aquesta xarxa de camins s'ha anat modificant, adaptant-se a les exigències i necessitats de cada temps, fins a arribar als nostres dies, on els camins tradicionals estan perdent, i en alguns cops han perdut, tot l'interès que històricament havien tingut.

Els camins han estat l'eix de comunicació i vertebració entre territoris, alhora que han condicionat les pautes de localització dels assentaments, i, sobretot, han comportat unes determinades formes de vida i unes relacions

entre diferents regions. Els camins han estat la via mitjançant la qual s'han estructurat espacialment, s'han comunicat, s'han relacionat, s'han intercanviat productes, informació..., és a dir, són la base de les relacions entre pobles, i, per tant, són la infraestructura sobre la qual s'ha basat l'activitat humana. Pels camins s'hi han mogut veïns, pastors, agricultors, comerciants, viatgers, exèrcits, emigrants, fugitius... No són només un espai ple de terra, pedregós, ple de pols, ple d'herbes, un espai inútil, molts cops en mal estat o malmès, susceptible de fer-se desaparèixer. Són la petjada física de la història humana, un patrimoni històric i cultural.

Si ens ho mirem a escala local, veurem que sempre els camins han tingut la seva importància per la societat que se n'ha servit, i les seves funcionalitats han vingut marcades per les necessitats d'aquesta població. Així, trobaríem camins que permetien l'accés a espais agrícoles i a les zones boscoses (d'aquesta forma, obtenir els recur-

sos i primeres matèries necessàries), o que permetien la comunicació en zones de poblament dispers, o fins i tot l'accés a altres llocs d'interès de la contrada: castell, punts elevats de guaita, ermites, fonts...

A escala més gran, la funció dels camins ha estat comunicar diferents territoris, permetre la circulació tant de persones com de productes i informació, per tota la geografia, d'un lloc a un altre.

Les circumstàncies que van donar lloc a l'origen d'un camí poden ser molt diverses, com també ho és la seva funció inicial. De camins n'hi ha hagut sempre; l'origen pot remuntar-se a temps prehistòrics, on les societats no tenien una localització fixa, eren nòmades, i es movien d'una àrea a l'altra a la recerca de recursos. Però un cop superat el nomadisme, una vegada la població va ser capaç d'aprofitar d'una forma més eficaç els recursos, va tenir la capacitat d'establir-se en un lloc, i va adquirir un nou mode de vida que li permetia aprofitar i transformar el seu entorn, els camins van continuar existint. Va començar l'explotació agrària i silvícola, i, per tant, era necessària una xarxa que permetés accedir al camp i al bosc.

Si fem un salt en el temps, ens trobarem en l'esmentada època romana, en què va tenir lloc la gran expansió i consolidació de la xarxa caminera, sobre la qual s'ha construït la xarxa actual.

La Revolució Industrial del segle XIX va comportar unes noves necessitats comercials i socioeconòmiques. Era necessària una major facilitat de comunicació entre espais: l'espai d'extracció de primeres matèries, l'espai de producció i l'espai de consum es van anar separant físicament, per tant, s'havia de millorar l'accessibilitat i proximitat entre els diferents sectors; alhora, és el moment en què el procés d'urbanització s'accelera, les ciutats creixen, comença a manifestar-se l'exòde rural. S'inicia tímidament l'anomenada Revolució del Transport, primerament amb el ferrocarril, i, posteriorment, amb l'ús massiu del cotxe privat, fins a arribar als "nous camins" que tenim avui en dia: les telecomunicacions i la xarxa virtual, que no deixen de ser vies mitjançant les quals encara s'estableixen les relacions comercials, econòmiques i socials.

El despoblament del camp i la consolidació de la Revolució del Transport i del fenomen urbà, han comportat, les darreres dècades, la desaparició de la xarxa caminera tradicional. Molts camins s'han perdut, simplement perquè s'han deixat d'utilitzar i no s'hi transita; altres camins han desaparegut, engolits per la nova (i tant necessària?) xarxa de comunicacions "asfaltada" o per la intensa (i imprescindible?) "construcció urbana", tota ella gran respectuosa amb l'entorn (és així, no? O potser m'equivoco?).

La pregunta plantejada al títol d'aquest article "Tots els camins duen a Roma?" neix de la pèrdua d'aquests camins. Avui en dia, és impossible arribar a Roma recorrent exclusivament camins. Permeteu-me dir, en termes estrictes, que la frase s'hauria d'actualitzar a les noves realitats: "Totes les carreteres duen a Roma".

Per resumir el que representen i són els camins, es pot dir que són:

1. una infraestructura viària
2. un patrimoni històric i cultural
3. un recurs actual d'activitat econòmica relacionada amb el turisme rural emergent.

Camí del Turó de la Seu
Vella de Lleida.

Foto: Dolors Llordés

D'aquest tercer punt, se'n desprèn una nova realitat i una nova adequació dels camins a les demandes de la societat.

Com a ciutadans del segle XXI que som, hem de reconèixer que la xarxa de comunicacions actual ens permet una molt millor i més ràpida mobilitat pel territori. No podem ni imaginar-nos, els més joves, què seria tardar un dia o més, per desplaçar-nos de Lleida al Pirineu.

Però també com a excursionistes que som, ens agrada caminar lluny de la civilització, bé sigui per tarteres, bé sigui pel mig del bosc, bé sigui per antics camins. I ens hauria d'entristir veure com aquests camins que voldríem trepitjar, s'estan perdent.

Els camins tradicionals que han perdurat fins el dia d'avui, s'han convertit en un recurs econòmic, en una font d'ingressos destinada al turisme rural, a aquell turisme que s'allunya de la massificació, de les zones turístiques tradicionals, que busca una redescoberta de l'espai natural i rural, i del patrimoni cultural que l'envolta, d'aquell

paisatge o d'aquell racó, d'aquella ermita o d'aquella cabana...

Altres camins, malauradament, no han arribat fins als nostres dies. Afortunadament, però, moltes vegades queden herències, restes o indicis de l'existència d'aquest o d'aquell, per la qual cosa en els darrers anys s'han dut a terme iniciatives, públiques o personals, per procurar retrobar i recuperar el camí, recuperant alhora la pròpia història, i senyalitzar-lo, de cara a convertir-lo en un recurs econòmic: un sender. Un sender, doncs, no és sols la "via entre un inici i un final", sinó que tot ell té al darrere un seguit de connotacions culturals i un patrimoni que ajuden a donar-li entitat.

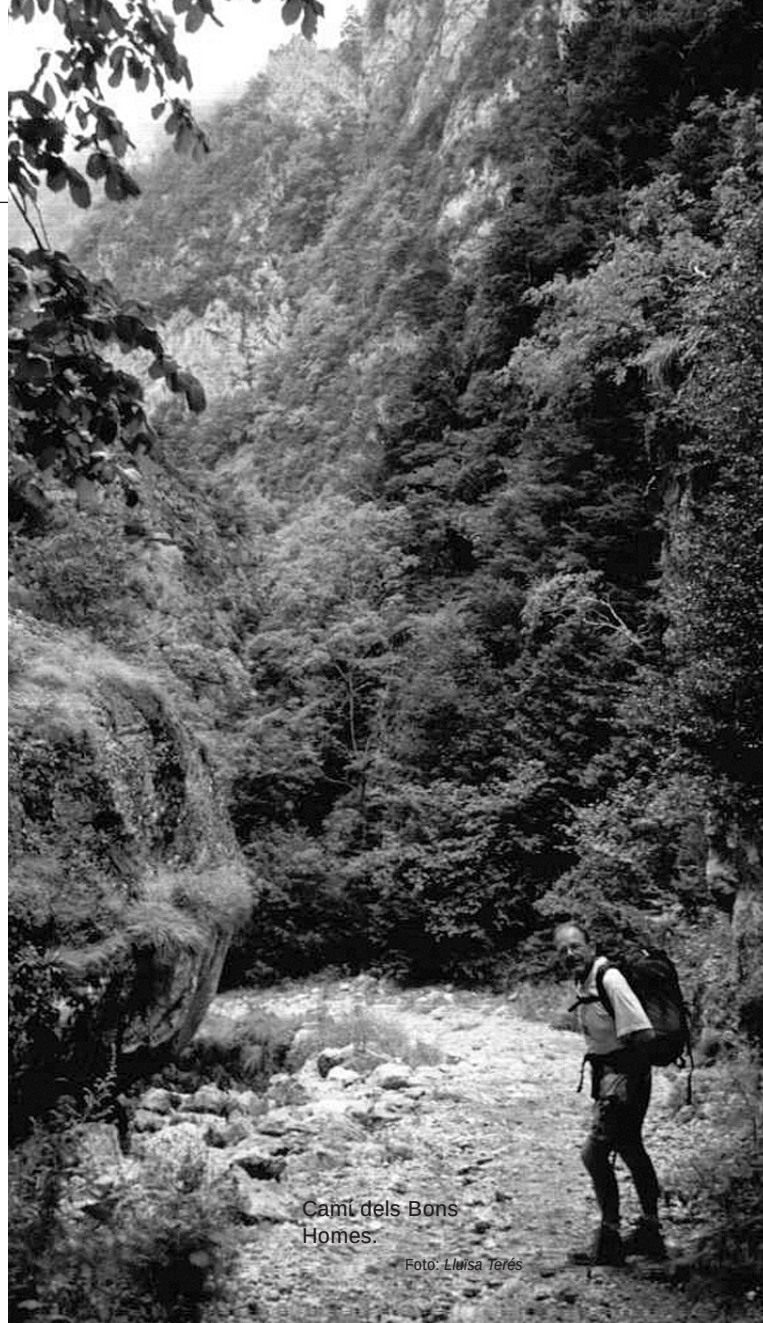
Dins d'aquestes iniciatives, han sorgit diferents col·lectius i institucions amb aquesta voluntat de conservació i recuperació dels camins. Administracions públiques (estatal, autonòmica, provincial, comarcal, municipal...), organismes i associacions dedicades a la protecció i conservació de l'espai natural, federacions de muntanya i entitats excursionistes... i d'altres. I és d'agrair.

Les raons que motiven aquests grups a recuperar un camí, com ja hem vist, són molt diverses. Siguin quins siguin els motius, cal una col·laboració de tots, dels qui són o seran usuaris dels camins, d'aquells que tenen els recursos per poder recuperar-los, d'aquells de qui el camí és part de la seva història, d'aquells que volen conservar el patrimoni cultural i natural... de tots. En aquest sentit, podríem dir que el més important no és tan sols la recuperació en si del camí sinó també el manteniment del mateix i la recuperació del patrimoni que hi va relacionat.

Des d'aquí només em queda felicitar tothom qui endega activitats de recuperació i conservació de camins, lògicament dins de les seves possibilitats, i en el cas del Centre Excursionista de Lleida, a tots els que esteu darrere les Diades del Camí de Muntanya (ja en portem 9!), als membres del Centre que mantenen el tram del GR-1 des del congost de Montrebei fins al congost de Terradets per la vall d'Àger, als qui m'ajuden en el projecte del GR-3 en els trams entre Vallbona de les Monges fins a Lleida, i entre Lleida fins a Àger, i animar a fer-ho i a col·laborar a tots els qui vulgueu participar en aquest tipus d'activitats.

Un camí és com la vida, s'ha de cuidar.

Jordi Climent
Tècnic de senders per la FEEC

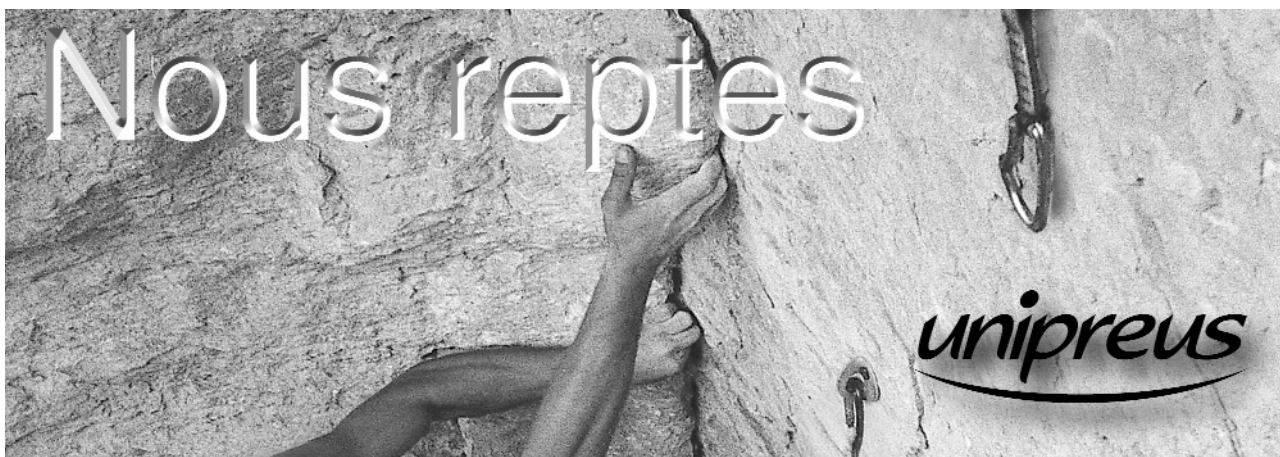
Camí dels Bons Homes.

Foto: Lluïsa Terés

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA:

LÓPEZ-MONNÉ, R; CAMPILLO, X; *Caminos tradicionales: Transhumancia, Cañadas y desarrollo rural.* Actes de les Jornades de Logroño, 10, 11 i 12 de maig de 2001.

FERRIS, C.; *Los caminos de las montañas.*

Cap d'any per les muntanyes maleïdes

Cim de l'Aneto.

Foto: Miquel Àngel Ramos

Divendres, 31 de desembre de 2004

Un enlluernador dia ens dona la benvinguda a Benasc. Són quarts d'onze del matí d'un acabament d'any que pel que fa a la neu no ha estat prou agraciats, fins al punt que algú dubti de la necessitat de portar esquís. Per sort, tot i les ventades dels últims dies, al vessant nord del massís més alt dels Pirineus mai no hi falta neu en aquestes dates. Ens reunim tota l'expedició: el Jordi, la Rosa, l'Oriol Cuadrat, l'Ana Belén, la Marian, el Ferran, el Joan Laso, la Gabi, l'Edu, la Maria i el que signa al final de l'article (visca el jovent del Centre!). Objectiu: donar la benvinguda des del refugi de la Renclusa (part lliure) i ser els primers a trepitjar el cim de l'Aneto en el 2005.

Deixem el cotxe just a la bifurcació per entrar cap a l'Hospital i fem les motxilles, repartint el menjar. El primer tram es fa pesat ja que no hi ha neu i fins a les pistes d'esquí nòrdic cal portar esquís o raquetes al coll; arribats a la neu es fa més agradable la progressió. Després de molt foquejar i obrir traça pels plans d'Estan i la Besurta ens enfilem cap al refugi, i a quarts de cinc de la tarda ja som

tots a 2.145 m, on s'aixeca el quasi centenari refugi amb les noves ampliacions realitzades aquests últims anys. Allà ens trobem un parell de xiquets d'Alcanar, que s'ajunten amb nosaltres i ens disposem a acomiadar l'any i a donar la benvinguda al següent. Mentre passen les hores, la llum del jorn s'esvaeix i un immens núvol que no ha volgut marxar va agafant tonalitats rosàcies que fan les delícies de les càmeres de fotos i de les nostres mirades. La nit cau a les alçades i en un petit refugi tretze muntanyencs celebren entre riures i acudits l'entrada del nou any. Després de sentir les "esquetllades", de menjar un atípic raïm i de brindar amb cava ens retirem als sacs esperant que demà les nostres il·lusions es facin realitat.

Dissabte, 1 de gener de 2005

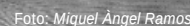
Un matí incert ens fa dubtar abans de sortir del refugi, però les previsions del temps són bones i segur que aquests núvols que ara cobreixen el cel i que deixen caure alguna volva de neu acaben per desfer-se, deixant un dia radiant. Dit i fet, minuts abans de les vuit del matí sis "expedicionaris" anem muntanya amunt, amb esquís o amb raquetes.

Quatre han marxat cap a Lleida per temes de feina i un parell s'han quedat dormint, mirant de fer alguna coseta més tranquil·la. Fa fred, però al poc de remuntar les primeres pales, l'esforç es deixa notar i la roba va sobrant. La neu és molt dura i hi ha cert risc d'allaus, per la qual cosa cal anar amb compte. De cop, un parell de plaques trenquen el silenci i se'ns posa el cabell de punta i tots els sentits en alerta, per sort no cedeixen i es queda en un simple ensurt. Quan estem als 2.700 m trobem una tenda de tres madrilenyas que també volen celebrar l'entrada d'any com nosaltres. El dia s'ha anat netejant i les muntanyes que separen Aragó de França, i era Val d'Aran, tenen un aspecte increïble i immaculat a causa del sol que les enlluerna i de la quantitat de neu que s'acumula als seus vessants.

Un franqueig una mica complicat ens deixa al punt clau de l'ascensió: el Portilló Superior, una gran esquerdada que s'obre en la barrera granítica que separa les geleres d'Aneto i Maladeta i que permet passar-hi per poder assolir el sostre dels Pirineus. Des d'aquí, la magnífica vista de l'Aneto i de la gelera que queda ens fa la delícia i alguns ens plantegem de seguir. Finalment, el grup de sis es redueix a dos i juntament amb els madrilenyas i un parell de xiquets de la Pobleta de Bellvéi davallam el que segles enrere era cobert per gel i que ara és un caos de pedres i que complica una mica la progressió amb esquís. Un cop superada aquesta part entrem al regne dels gels eterns, a causa del vent que havia bufat dies enrere i les baixes temperatures, cal tenir compte amb el llarg franqueig que en poc menys d'una hora et deixa a uns 3.200 m, al coll de Coronas. La temperatura és ideal i un cel net ens assegura un final d'ascensió sense problemes. Tot i això, les rampes últimes es troben orientades vers el nord i el sol, que en aquestes dates no s'aixeca com a l'estiu de l'horitzó, fan que ens haguem de posar ganyivetes i pujar amb calma, vigilant de no relliscar, ja que si això passés podríem tenir algun ensurt.

Dit i fet, tot seguint l'estela dels de la Pobleta i deixant els de Madrid que es rejuntesin, en Tonet (d'Alcanar) i jo emprenem les rampes que ens deixen al Pas de Mahoma. Després d'alguna esbufegada i d'admirar el meravellós espectacle, arribem a un punt on no es pot continuar amb esquís. Els últims metres els fem a peu i allà el tenim, cobert de neu gelada i que sembla que fa dies que ningú hi ha arribat. Els dos xiquets de la Pobleta donen mitja volta i marxen cap al cotxe, llavors ens posem els grampons i en Tonet i jo creuem sense gaires problemes aquest mític pas i que compta amb un munt d'històries dels primers anys del pirineisme, però que no té cap complicació.

Muntanyes blanques i bancs de boira al sud es troben sota nostre, gairebé no fa vent, i al fons s'albira una silueta que tot i la llunyania és reconeguda... Montserrat!, també les muntanyes de Prades es deixen insinuar, així com els tres Montsec, que tants records em porten de l'any que ja ha passat. Què més dir?: Cotiella, Eristes, Posets, Mont Perdut, Vignemale, Perdiguero, Maupàs, la plana de França, Salvaguardia, pic de la Mina, Montardo, Maubermé, Mont Valier, Pica d'Estats, Forcanada, Mulleres, les muntanyes d'Andorra, el Cadí, Turbón... i podria continuar. Mitja hora vam gaudir del magnífic panorama, segur que érem les primeres persones d'aquest any que ho podíem fer. Però cal tornar a la rea-

A black and white photograph of a snowy mountain landscape. In the foreground, a pair of skis and ski poles are planted in the snow. The middle ground shows a steep, snow-covered slope with tracks. The background features a range of jagged, snow-capped mountains under a clear sky.

XVI Premi Fotogràfic Òscar Ribes

XVI Premi Fotogràfic
Òscar Ribes:
Lleida, 16 de novembre
de 2004, a les 21,15
hores,
s'ha reunit, al local del
Centre, el jurat qualifi-
cador format per

Joan Aige Bitrià (CEL),

Salvador Gili Marqués (CEL),

Jesús Forcada Ratés (CEL),

Emilio Clariana Torremorell
(fotògraf) i

Tomàs Vargas Carrascal
(fotògraf)

ACORDEN concedir els

Premi: Millor fotografia
Lema BIRLITZ,
de Joseba Egibar,
de Gasteiz

Accèssit social
Lema PERFIL
de Magda Sales Miret,
de Lleida

Premi a la millor col·lecció
de tres fotografies

Lema TABURIENTE,
de Juanjo Sierra,
de Madrid

XVI Premi Fotogràfic Oscar Ribes

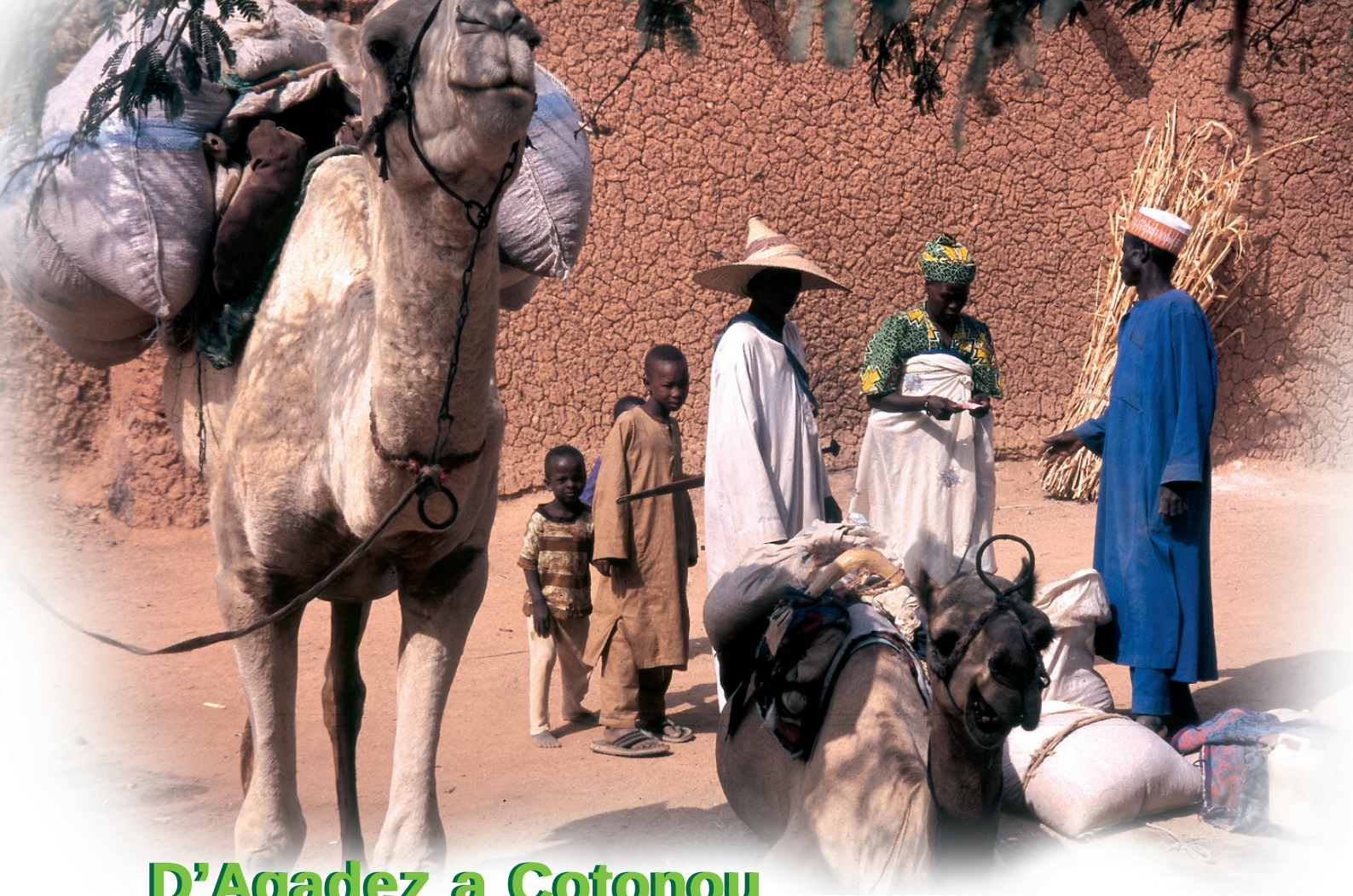

Accèssit fotografia d'espeleologia
Lema FORMACIONES,
d'Iñaki González,
de Baracaldo

XVI Premi Fotogràfic Òscar Ribes

Accèssit fotografia d'alpinisme
Lema ASIER,
d'Iñaki Urkiola Lizarralde,
d'Urretxu

D'Agadez a Cotonou

Diari esbossat

Barri antic de Zinder.

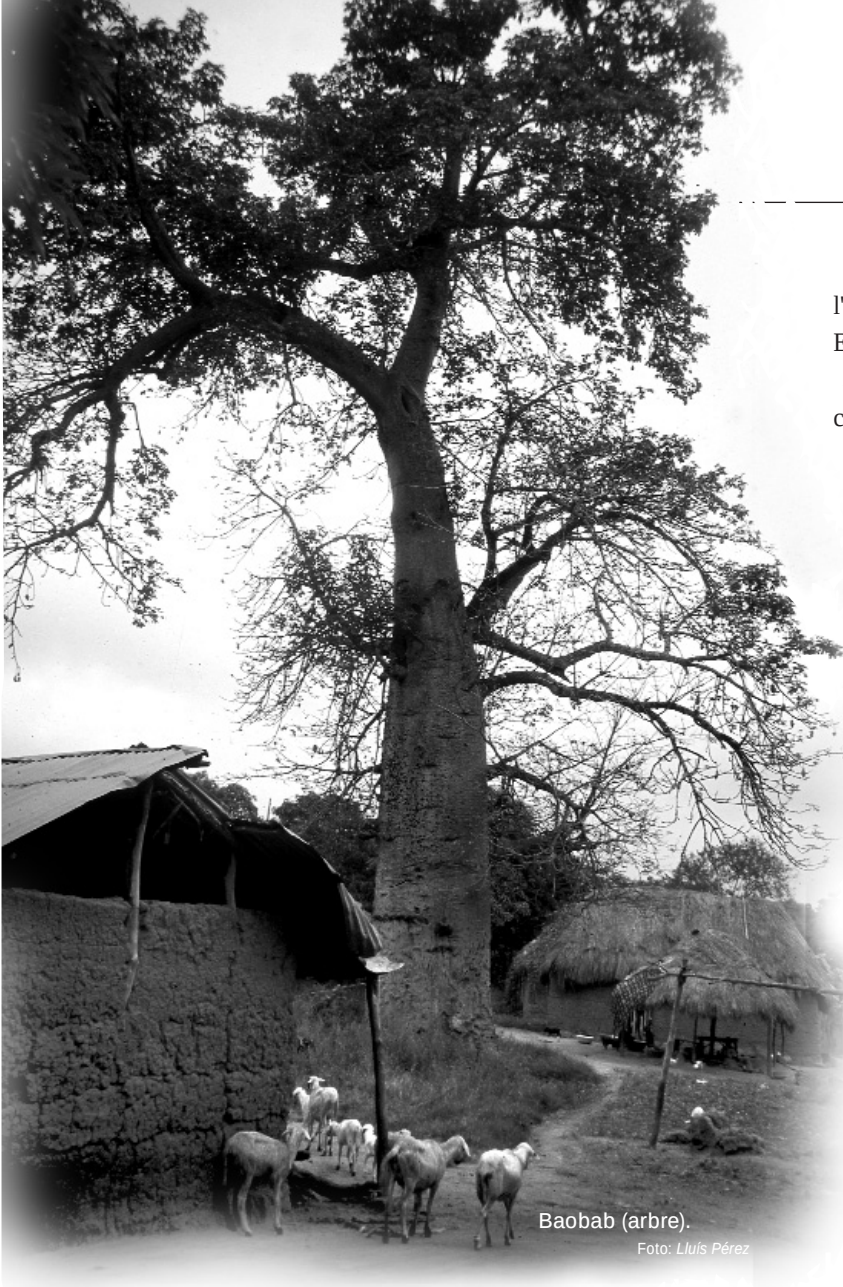
Foto: Lluís Pérez

Per què d'una ciutat a l'altra? Podria contestar que és un recorregut per l'Àfrica de l'oest, del tòrrid interior al litoral Atlàntic, creuant multitud de cultures contrastades, canviant de colors, de teixits i de pentinats, però no cal explicar-ho tot.

El primer bivac al Sahara, era conscient que no seria un bivac corrent. A les sis de la tarda l'Ibrahim, el xofer tuareg resident a Agadez, busca un lloc per passar la nit a la llera d'un riu sec. Al cap de poca estona, pel camí apareix un home gran, conduint una petita caravana de dromedaris carregats de mill. L'Agmet, cosí de l'Ibrahim, corre cap a ell. S'ha post el sol i ell, que fa el ramadà, per fi pot beure. L'aigua que portem al 4x4, encara que protegida amb teles, està reescalfada. L'home del desert li dóna la seua aigua fresca, de l'interior de la pell d'un xacal en què només hi falta el cap. Per dormir el xofer s'acomoda a la baca del vehicle; estranyat, pregunto a l'Agmet per què ho fa, em contesta que és el seu costum, potser té por?, però diu que allí no hi ha "rien de rien". La nit és gran, mitja lluna il·lumina embolcallant l'indret. La nit és admirable, la son no arriba. Un batec d'ales darrere, no hi veig res, però; llum i ombres d'acàcies. Una altra vegada un enrenou d'ales, és un gran xut. Es posa en una branca propera. L'il·lumino amb el frontal, ni cas, enfoco els voltants i ell gira el coll seguint-la. Després baixa a terra. L'ampolla d'aigua refracta els raigs de lluna i el té fascinat. Algú hi col·loca tots els estels, quan desapareix.

Mitia és un oasi a les muntanyes de l'Aïr. La població és situada a la riba d'un gran riu sec. Al seu tàlveg tres pous subministren aigua als seus habitants, reguen els arbres fruiters i els horts dels vergers, els productes dels quals porten a vendre al mercat d'Agadez, a 250 km. És una meravella verda entre roques cremades. Comprem pomelos, incomparables, deliciosos. Les cases de blocs de tova arrebossats, decorats amb gust senzill, carrers estrets per evitar la calor. Uns nens acompanyen la visita, un artesà mostra la seua obra. Em fixo en unes petites gaseles en aliatge plata, ell es fixa en els meus "keds", la troca. L'altre dia vaig anar a comprar unes sandàlies al mercat d'Agadez, de tornada a l'hotel es van desencolar les dues. Després de la migdiada hi vaig tornar, el comerciant em va portar fins un home assegut sobre una caixa: el sabater. Me les va cosir, mentrestant vaig anar a afaitar-me a la barberia del davant. La troca és habitual al desert; apuntar per una altra vegada: carregar de piles petites, per les seues ràdios. No crec que hi hagi una combinació millor que una nit sahariana i una ràdio.

Al migdia és impossible moure's, cal cercar una ombra i descansar. La verticalitat del sol ofega qualsevol desig. Un parell d'hores més tard, es reprèn la marxa. Uns giravolts condueixen a una esplanada, un turó encimbellat culmina el panorama. Li demano al xofer: Allò és verd? Ell somriu afirmativament. Sé que en temporada de pluja els vessants de l'Aïr es cobreixen de

Baobab (arbre).

Foto: Lluís Pérez

pastura fresca, però fa dies d'això. Ens atensem més i una tartera fosca reomple el turó. Baixa el sol, la serra es tenyeix de magenta, les obagues són de blau cobalt, em trec les ulleres per confirmar-ho, l'Ibrahim segueix rient.

A Níger, país extens, els autocars de llarg recorregut parteixen abans de l'alba, a dos quarts de cinc. A Zinder, porta del Sahel,

l'hotel es troba a quatre quilòmetres de la central d'autobusos. Els cànctics del mohaidins de totes les mesquites de la ciutat acompanyen la caminada. És hora de llevar-se, fer les ablucions, beure i menjar, el dia es farà llarg. Sóc en terra tranquil·la, no he de patir perquè em deixin pelat en una "gare routiere". Marxar d'aquí és, a més d'altres coses, allunyar-se de l'esplèndida arquitectura del fang. Ara, que els veritables mestres són els somba, que edifiquen les seues "Tatas" al nord del Benín compartint territori amb el Togo. Construeixen els seus castellets familiars de dos plantes, amb una acurada disposició interna i una exquisida estètica exterior, no és estrany que hagin sortit fotografades a les revistes més prestigioses, a més a més coneixen l'art d'impermeabilitzar els blocs arrebossats.

El Sahel, el territori entre el desert i les grans sabanes, ofereix més facilitats de desenvolupament, els conreus són més extensos, conté una densitat humana una mica més elevada. Després hi ha el riu, el Níger, mandrós, que rega aquesta part del continent. La frontera entre el Níger i el Benín és un pont. El millor és agafar una taxi-moto al darrer poble. El conductor et duu durant set km per la riba del riu cercant el pont. Els marges estan atapeïts de vida, constantment la carretera és envaïda pels ramats. Els camions resten aturats al migdia i és més senzill creuar-la. El motorista s'espera fora, mentre es fan els tràmits i s'estampen els segells reglamentaris. Així a tots dos costats, després et porta fins al primer poble "beninoise", el pagues i se'n torna a casa. Benín és el domini del peugeot 504. Quin cotxe! Sempre hi ha un racó per al viatger, es pot compartir amb quinze ànimes sense que pateixi d'estabilitat en velocitat de creuer. És còmode, suau, silenciós, resistent, sofer, et permet fer una bona becaïna repenjat en el veí del costat, potser una mica dur de suspensió. Ja no es fabriquen cotxes com aquest!

LLIBRERIA TURÍSTICA

- REVISTES DE VIATGES • LLIBRES I GUIES TURÍSTIQUES
- GUIES D'ALLOTJAMENTS I D'OCI • MAPES DE CARRETERES I DE MUNTANYA
 - CARTOGRAFIA DIGITAL I EN RELLEU • RUTES SENDERISME
 - RUTES EN BTT • RUTES EN AUTOMÒBIL I EN 4x4 • RUTES D'HIVERN I D'ESCALADA
 - VÍDEOS I DVD • AMPLIACIÓ DE FOTOGRAFIES

C/ Ramon Llull, 8, baixos • 25008 • Lleida • Tel.: 973 241 267 • Fax: 973 241 267

A Benín està creixent la xarxa viària asfaltada ("le goudron"), no exempta de l'oportú peatge. Funciona com a veritable artèria nodridora. A ella, pegats, s'enganxen tallerets, comerços, revedors, barbers... Fora de la xarxa, la vida no s'ha mogut d'anys ençà, "nous sommes en brousse". Algunes teulades vegetals han estat substituïdes per planxes galvanitzades ondulades "made in Japan". Aquí costa molt fer les coses, però costa més mantenir-les. Les carreteres de seguida comencen a ratar-se, els edificis a descoronar-se; les ciutats són plenes d'encofrats a mig fer deixats de la mà de les divinitats. Regalimós, el tròpic ho desfà tot. Se'n va la llum, els nens del poble criden, cridaran més fort quan torni a venir. Les bosses de plàstic són el mitjà més barat per contenir qualsevol cosa, s'embossa tot: l'aigua es posa al congelador i es ven per uns cèntims, els iogurts, els gelats, les lllaminadures, els plats preparats. Quan s'acaba, es llança la bosseta buida i ja està. Llavors una inclinació gregària inorgànica, fa que per diferents factors les bosses es reagrupin a la vora d'un carrer o en un petit descampat. Allí s'hi estan, acumulant-se.

Abomey és una ciutat al centre-sud de Benín. Durant tres segles albergà una dinastia monàrquica. Quan el rei partia al bosc (expirava), les seues pertinences no podien ser tocades per ningú. El seu successor construïa un nou palauet al costat, cosa que va acabar conformant un conjunt d'edificis, decorats amb baixos relleus, i patis, declarats patrimoni universal per la UNESCO. Cent anys després de la deportació a Argèlia del darrer rei, la població continua guardant-li veneració, i encara avui es fan ofrenes a les tombes del rei. (?) Flanquejant els corredors entre els patis, resten disposades inacabables fileres

de canons. En les antigues cartes de navegació, a la costa del golf de Guinea, es llegeixen els vells topònims, alguns persisteixen avui dia: la Costa d'Ivori, a continuació trobaríem la Costa d'Or (Ghana), i després la Costa dels Esclaus (Togo i Benín). El regne d'Abomey comerciava directament amb els negrers. En ràtzies cap a l'interior, capturaven els seus enemics o els seus propis adversaris polítics. Eren encadenats i transportats a la costa. Un canó valia quinze homes o vint dones.

La gasolina de Nigèria, tenia ganes que algú m'ho expliqués. De tant en tant publicada la notícia d'un paorós accident, provocat per l'extracció de cru, perforant directament en l'oleoducte que condueix el petroli fins al mar. Tenint en compte la relació de mort, quilometratge i zona d'influència, aplicada pels "mass media", la xifra resultant supera els centenars. Al seu llibre *Ébano*, Kapucinsky relata les corrieres dels corresponsals per l'Àfrica des dels inicis dels anys seixanta. Quaranta anys més tard és difícil associar activitat i continent. És cert que aquells eren temps d'independències i els habitants de les metròpolis volien saber què passava. Actualment el desinterès és absolut, malalties, fam, "lords of war", guerres irresoltes i absolutismes, assoten la població. Preocupats només per les invasions costeres, cadascú es construeix el mur cada cop més a prop del seu nas. Hi ha un tràfic de benzina provinent de la veïna Nigèria d'una qualitat ínfima, que es ven impunement embotellada pels carrers. A la fi, un dissabte sopant pel carrer, l'Anizet m'ho aclareix. L'Anizet duu les escarificacions de la pitó a la cara, pertany a una família adepta al seu culte. Animal sagrat, té un famós temple al centre d'Auida, en una de les cambres hi conviuen una quarantena d'aquestes serps de totes les mides. És de cortesia durant la visita purificar-se duent-ne una sobre (la pell freda). Per la nit obren les portes i les que tenen gana surten per la ciutat a caçar, amb el perill de ser xafades per algun vehicle. Auida és un centre capital en la religió Vudú. Els practicants es congreguen en diferents cultes, segons la divinitat més important. La gran festa vuduista és el 10 de gener, encara que en la temporada seca, de novembre a març, quasi tots els caps de setmana se celebren cerimonials i rituals. Hi ha la dels "Revenants", que són els esperits dels avantpassats que retornen. Aquesta és una celebració multitudinària en què unes dues-centes persones es convoquen al pati d'una casa d'un prohom de la ciutat, avui a "Villa Almeida", els cognoms portuguesos es troben ben representats; populosos els Souza, descendents tots d'un dels més criminals negrers que mai van existir. Com que no sóc adepte,

La cuinera del peix.

Foto: Lluís Pérez

tinc la fortuna de compartir el reservat tancat de les dones, que no poden estar al pati (molt mala astrugància si les toca un dansant), al voltant del qual es col·loquen tots els homes. Dos grups de percussió s'encarreguen de cridar els "revenats". Aquests van totalment coberts, vestits amb un conjunt de capes profusament decorades que canvien de forma segons els moviments. L'acceleració de la percussió provoca que els "revenants" desfermin la dansa persecutòria, aconseguint els homes congregats al pati. Cadascun d'ells té assignat un domador que amb una llarga vara impedeix que s'excedeixin. De tant en tant el dansaire s'atura i parla amb una persona, representen els esperits dels avantpassats i es comuniquen amb els seus parents. Malgrat que inicialment pugui fer una mica de respecte, el conjunt cada cop resulta més simpàtic i divertit, més encara quan les dones comencen a cantar, incitant els ballarins.

El vudú és present per tot arreu, als altars dels familiars, dels mercats, dels carrers, dels arbres... Una complexa cosmogonia dificulta l'accés als no iniciats, fins i tot entre seguidors de diferents cultes es desconeixen les particularitats pròpies de cadascun, i són una munió de petites formalitats imprescindibles. Els sacerdots són rebecs a la popularització excessiva dels ritus, encara que acostumen a ser amables i et relaten, com si d'un conte fantàstic es tractés, la història del seu temple, mentre les senyores esperen per demanar-li consulta i consell. No es permet l'assistència en moltes de les celebracions. A les iniciacions i les reclusions, com a molt, al visitant se li permet restar al pati del temple. Però moltes vegades desborden l'espai tancat: un nombrós grup de persones surt cantant i dansant frenèticament transportant un cos cobert. Plegats se'n van al carrer cercant una placeta amb un arbre central (importantíssim), al qual hi donen unes quantes voltes per regressar després al lloc de culte. La religió també va seguir el llarg camí sense retorn. Arrelà a les terres d'ultramar, especialment al Brasil, les Antilles i Luisiana, on a l'igual que aquí es va conjugar perfectament amb el catolicisme, configurà un sincretisme religiós, facilitat per la possibilitat del bescanvi de

fetitxes. En canvi, la favorable expansió de l'Islam pels tròpics africans, es va topa amb unes creences profundes que el van refrenar. Així i tot, a les ciutats destaquen les grans mesquites, moltes i molt grans, pel reduït percentatge de feligresos (l'expansió de l'islamisme saudita), convivint amb tot tipus de cultes, sense que els veïns es vegin alterats per tal cosa.

L'Anizet em parla de democràcia, segons ell al seu país està permesa la venda ambulante de benzina perquè a Benín, al contrari dels països veïns, tothom pot fer el que vol. Parla dels lladres de la gasolina de l'altre costat de la frontera, però si tota la gasolina venuda al Benín fos robada, suposaria un problema enorme, penso jo (Nigèria ingressa milions de dòlars a l'any per l'exportació de petroli, per a la població local és com si venguessin bidons plens de fum). No importa, diu ell, tant si la compres als lladres com si ho fas a l'estació el seu preu és la meitat que aquí. Els "polis" nigerians estan conxorxats, el govern beninès no es veu amb cor de fer-hi res: és una ocupació que dóna feina a moltíssima gent i a les ciutats africanes, cada vegada hi ha més persones sense saber què fer. A Cotonou, amb un transport públic gairebé inexistent, milers de mototaxis fan el servei. El paroxisme l'assoleixes aturat en un dels semàfors d'obligat compliment, entre centenars de motos expel·lint fumarades nocives.

Esperant en una estació de trens la gent es refugia a l'ombra. Hi ha persones ajagudes dormint en un moll. Les dones estan sota un gran arbre preparant les seues mercaderies. Als viatgers els costa parlar. A vegades, quan visualitzes des de casa un futur viatge africà, et ve com una aspra sensació. Fins i tot rellegint les primeres notes de viatge, en poc temps, descobreixo diferències. La comprensió d'una altra actitud vital, i encara que moltes coses s'escapin, aquí estan, no és gens raspós. Comencen a vendre bitllets, els estibadors ja s'han llevat, les dones corren per agafar un bon lloc prop dels vagons, hi ha dies que el negoci es redueix a dues curtes parades. El temps comença a existir; cal que el temps transcorri.

Lluís Pérez Freixinet

Apunts i comunicacions

- Benvinguts al Centre els nous socis d'aquests dos últims mesos:

Robert Marsellés Fontanet
Jaume Farré Oró
Montserrat Comes Miroso
Montserrat Tamarit Morales
Jordi Puigvert Puig
Joan Antoni Figuera Subirà
Rosa Ribes Molina
Sergi Miret Hernández
David Guiu Oliver
- Us informem que està previst organitzar un Curs d'Iniciació a l'Alpinisme, a càrrec de la Secció d'Escalada i Alta Muntanya, cap a finals de març o principis d'abril. Tant les dates com el preu del curs s'acabaran de determinar segons el nombre de persones interessades. És per aquest motiu que si hi esteu interessats, preinscriviu-vos a la secretaria del Centre. Nombre màxim de places: 12 (per rigorós ordre de preinscripció).
- El passat divendres 25 de febrer es va celebrar el sopar anual del Centre. Aquest any va comptar amb la presència de 71 assistents. Com cada any, va ser una trobada molt entranyable, en la qual es va fer entrega de les plaques commemoratives a les sòcies i socis que ja porten 25 anys a l'entitat, així com també es van entregar els trofeus als cinc primers classificats de la XXVII Marxa de Regularitat de les Terres de Lleida, celebrada el passat 14 de novembre. Actes que van anar acompanyats d'un discurs molt afectuós per part de la nostra presidenta, Mercè Ciutat, a totes i a tots els premiats.
- Des de secretaria, us recorden a les sòcies i socis que hagueu tramitat la llicència d'enguany i que encara no la tingueu, que ja podeu passar a recollir-la per la secretaria del Centre.
- Ja resten pocs cims lliures per a l'activitat del Centenari del proper 11 de setembre "100 anys, 100 cims". Si teniu ganes de fer-ne algun, apunteu-vos-hi!
- Cada dimarts, i fins al mes de juny, a les 20 h 30 min es fa el cicle de Projeccions al local del Centre.

mobles

l'ebenista

projectes i dissenys a mida

ctra. vall d'aran, km. 10,7 · 25124 rosselló (lleida) · tel. 973 73 27 79 · fax 973 73 27 16

Excursió a Camarasa (primera part)

“Lo dia 23 de Juny de l'any passat varem anar á Balaguer y Camarasa deu socis del Centre Excursionista de Lleyda”

Així començava l'escrit, ple d'imaginació, que en Lluís Izquierdo i en Manel Serra van fer per publicar-lo al butlletí núm. 4 de l'abril de 1908,

Després d'una breu visita a Balaguer, el relat continua així:

“Després de dinar á Balaguer, ens encaminarem en dos tandes á Camarasa. L'avançada hi anà a peu; els ressegats verificarem lo camí en un cotxet vell, arosegat per dos cavalls prims, com aquells que surten á les curses de braus. Nosaltres anavam en la segona tanda, y si be passarem un mal rato, lo doném per ben empleyat, després de les impresions que allí arplegarem, puig que no s'en trovan tots los dies. Aquí van: de bones a primeres el cotxet emprengué'l camí molt depressa, estirat por aquelles bestioles que se'ls podia estudiar anatomia, per estar sos ossos á punt d'esquinsar la pell. Pro alló va esser una ostentació de forces, ja que'l cotxero desd'allavors no pará de cridar y esgargamellarse. De tant en tant aquells esqueletos ab figura de cavalls, estiraven un poch més depressa, pera tornar al poch rato á caminar á pas de professó. Casi'ns ho estimavem mes, ja que ab los rochs del camí, que tot sovint lo cotxe hi ensopegaba, era preferible avansar d'aquella manera. Ens semblaba passar per un pedregal, y en aquets punts s'hi te d'anar poch á poch. Potser per distrauremos ens deya'l rústich: —Aquí en aquest camp, vaig matar un dia una guineu. Allá, en aquell turonet, me va empaïtar un llop. ¿Veyeu aquell punt que fa frisança y, que'l que hi cau ja no s'en alsa més?, donch s'hi va volcar aquest cotxe anant plé á caramull. Venia la Margarida y'l seu home, dos dones de montanya, tres criatures, dos frares, tres monges y un escolá. Lo susto fôu dels que fa historia, pró, gracias á Deu, no passá rés... —Y l'home seguia contant fets per aquest estil, fent ganyotes y gestos com un mico, mentres lo cotxe seguia saltant y brincant com una cabra. Un company, que estava groch com la cera, se miraba á n'aquell home ab los ulls esfarehits; y'ls altres mitj marejats, s'agarraven ahon podien fent equilibris y pensant en la mort. Fou un moment terrible lo de passar aquell punt hont havia volcat el cotxe. Alló semblava un suplici dantesch; y quan ens creyam entrar en la porta ab el fatidich lletrero de: Per me si va nella citta dolente, el rústich tartaner ens deya boy rient: ¡ja'l pahirán lo dinar, y si pateixen de mal d'astómach, ab dos viatjes com aquest es curat pera sempre!....

Per fi arrivarem á Camarasa. Lo poble está assegut en forma d'un anfiteatre en la part mitja d'una montanya desd'hont se domina aquella bella encontrada, alegrada ab los cants melo-

diosos del Segre, després d'haverse unit en marital abraçada ab lo Noguera Pallaresa. Lo poble ab ses casetes blanques, escalonades, semblava una volada de palomes misateres que fruien la poesia d'aquell punt, descansant de sa llarga ruta. Per tot arreu se veyan picatxos y serres que tancaven aquella vall; tant sols en la part del mitj dia, se veyia un tros de terra llunyana, en la que's confonia'l vert dels camps ab lo blau puríssim del cel, en lo moment solemniat en que'l rey de la natura enviaba un petó de despedida á Camarasa, abans d'anar á la posta com una colossal custodia d'or.

Tot just se comensava á fer de dia quan ens varem llevar per anar á les coves. Les primeres alenades del auba les veigrem passant per lo pont que posa en comunicació'l poble ab lo Montroig. Pit amunt sempre rebiam l'oreig matinal, ple de perfums y flaires montanyechs, ab boca oberta, sadollantnos ab les aromes de la ginesta y farigola, lo romaní y la menta. A trossos era tant esquerpa la serra que pujavam que un company que anava muntat en un burret, s'apeá de por, y de tanta engunia que tenia ens deya ab molta naturalitat que suava mes á cavall que á peu. Seguirem la ruta voreijant casi tot lo Montroig, y mentres anavam pujant ens entreteniam donant crits y esclatant en rialles que'l eco, com aquets xiquets desvergonyits, s'encarregaba de repetir. Los aficionats á les ciencias naturals pogueren estudiar les plantes montanyenques: l'hisop, espigol, romaní, argelaga, murtra, menta, etc., etc. y arplegarem bon grapat de ossils, abundant les atrypa hemiophasica als quals la gent de per alli los donen lo nom de cabretes. També's va trobar un tros de un hermós ammonites.

Haviam perdut de vista al poble, y sobre nostres caps donava grans xirrichs un álga, que passá ab lleugeresa ab les ales desplegadas. Un altra movia les ales, tenint lo pich agarrat en una presa. Per un moment ens semblá que estavem presenciand lo suplici de Prometeu encadenat en la roca viva y devorat perpetuament per un álga. Cap-ficats ab eix mite y distrets mirant al nostre costat un dels guies, que tenia'l nas llarch, la mirada escudrinyadora y la barba com un plomall escarransit, ens semblava que era'l deu Pan vestit ab el trajo de pagés.

Continuarà

El Centenari del Centre Excursionista de Lleida (1906-2006)

Aquests són els cent anys del Centre, cent anys plens de persones i d'històries, un record a totes elles.

L'any 1906 es fundava el Centre Excursionista de Lleida (CEL) de la mà d' Enric Arderiu i Valls, Rafael Gras i d'Esteve i Manuel Herrera i Ges. Personatges, en aquella època, de forta presència i activitat a Lleida, però també a Catalunya.

L'ideari del CEL, així com les seves activitats, durant aquesta primera etapa, encaixava perfectament en el que fou el moviment excursionista d'aquell moment històric. Com s'explica en el llibre *L'excursionisme a Lleida*: "... la seva creació obeeix a l'interès per recuperar i vetllar per les bel·leses artístiques i els documents antics, base per a un millor coneixement històric de l'entorn." Per tant, les excursions eren la base per al coneixement, l'estudi i la investigació del patrimoni geogràfic, històric, folklòric i monumental de les comarques de Lleida.

Entre 1906 i 1936 podem destacar dos fets importants realitzats pels membres del CEL:

- La celebració a Lleida del Primer Congrés Excursionista Català l'any 1911.
- La campanya (com en diríem actualment) de 1915 per evitar l'enderrocament de l'Hospital de Santa Maria (avui l'Institut d'Estudis Ilerdencs), fet que contribuï a que Lleida conservés una joia arquitectònica i un edifici emblemàtic.

En aquelles dècades, doncs, veiem com la vitalitat del Centre fou realment important. Comptava amb una cinquantena de membres, entre els qual s'hi trobaven figures destacades: J. Estadella, A. Perenya, F. Godàs, M. Morera i Galícia, S. Roca i Lletjós, H. Torres,...

Vingueren, però, moments difícils. L'esclat de la Guerra Civil i la instauració de la dictadura del general Franco significà una aturada d'aquella vitalitat. Des del 1936 fins el 1956 el Centre no va poder tenir entitat pròpia. Però, l'any 1956 va veure com una cinquantena de lleidatans s'atrevien

a refundar l'entitat. Ells foren novament els pioners de l'excursionisme lleidatà, i iniciaren un llarg camí que ens mena al moment actual, i que trobareu recollit en el llibre *Història gràfica del Centre Excursionista de Lleida*.

Per reafirmar la importància del CEL, hem de ser conscients que les entitats excursionistes a Catalunya han estat un model d'associacionisme des de finals del segle XIX. Els centres excursionistes han mostrat la inquietud de sectors socials pel coneixement científic i cultural del propi país, així com, amb el pas dels anys, per desenvolupar una activitat esportiva en el medi natural per excel·lència: la muntanya en totes les seves expressions. Han estat qui han explorat els indrets més remots del nostre Pirineu, han recuperat el nostre patrimoni cultural i qui, en el present, s'han aventurat en muntanyes del món. En més de 100 anys s'ha aconseguit ampliar el coneixement geogràfic, cultural, antropològic, històric, esportiu,... d'espais tan diferents com variats del nostre més immediat territori, i també dels més llunyans.

Així, en el nostre CEL s'hi poden trobar persones que tenen una forma específica de veure i viure la muntanya. L'estima pel país, per la natura, per l'activitat física..., sense un afany exclusivament competitiu, en són algunes de les característiques.

L'interès és conèixer i gaudir els espais naturals, tot reconeixent cada vall, cada riu, cada cim, cada poble...

Aquesta inquietud ens mou a plantejar un futur immediat que permeti difondre aquest esperit en l'àmbit ciutadà, aprofitant la celebració del centenari. Així, voldríem, des del juny del 2005 i al llarg de tot el 2006, realitzar tot un seguit d'activitats que ressonin a la ciutat, juntament amb projectes en el nostre propi espai de vida, com és la muntanya i la natura.

Teniu aquí part de la possible programació, tot i que la seva plasmació depèn de tots i totes. Algunes de les activitats necessiten col·laboradors i ajuda. Sereu benvinguts.

ANY 2005

Dissabte, 18 de juny: acte inaugural del centenari. Auditori Enric Granados

Diumenge, 11 de setembre: Cent anys, Cent cims

Presentació del Fons Fotogràfic del CEL

Publicació i presentació de la *Guia del Boumort i muntanyes veïnes*

Publicació i presentació del llibre *Itineraris excursionistes pel front del Segre*.

ANY 2006

Activitats ciutadanes:

- Instal·lació de taules d'orientació als turons de la Seu i Gardeny
- 1 de juny: Caminada a la Seu Vella (Amics de la Seu Vella)
- Exposicions sobre l'activitat muntanyenca del CEL
- Cicle de projeccions: "Les clàssiques del Cel (les primeres expedicions)"
- Projeccions: "Amb bici pel món"
- Sant Joan: acte de rebuda de la flama del Canigó a la rambla Ferran

Activitats en el medi muntanyenc:

- Rehabilitació de l'ermita romànica de Sant Pere de Queralt
- Exploració subaquàtica al pantà de Susterris (Sant Antoni-Tremp)
- Presentació de 100 vies d'escalada a la Noguera
- 100 quilòmetres amb BTT per les Terres de Ponent
- 100 quilòmetres amb parapent

Activitats alpinístiques:

- Estiu: Expedició lleidatana al Karakorum: Gasherbrum II (8.035 m) i *trekking* al Baltoro (Pakistan).

ACTIVITATS CLÀSSIQUES DEL CEL

Tardor 2005:	X Transmontsec (BTT)
Desembre 2005:	48è Pessebre al cim d'una muntanya
Tardor 2005 i 2006:	X i XI Camí de muntanya
Estiu 2006:	25è Ral·li d'Alta Muntanya
Estiu 2006:	III Cuita al sol
Tardor 2006:	Campionat de Catalunya de marxes de regularitat

És possible que es programi una mostra de cinema de natura i muntanya, xerrades i/o projeccions d'activitat alpinística de relleu... També estan previstes edicions diverses: matasegells del Centenari (col·laboració de Club Filatèlic i Numismàtic), moneda de col·leccionista, número de loteria, material audiovisual...

Si hi ha alguna activitat prevista o possible que aquí no hem recollit, cal que us poseu, sens falta, en contacte amb la comissió del centenari per coordinar-ho i fer la programació definitiva.

Tot plegat, doncs, requereix una bona disponibilitat econòmica. Tot i que cerquem suport institucional i esponsorització, sou convidats a fer donacions particulars que permetin sufragar la diversitat d'actes previstos, que hauran de quallar amb empena i recursos de tots tipus.

TOTS I TOTES SOU CONVIDATS AL CENTENARI

La comissió del Centenari
Mercè Ciutat, Núria Solé, Carmina Pardo, Lluïsa Huguet

Pla de Beret (1.800 m), Pedescals (2.416 m), Parrós (2.727 m), Pla de Beret

És dissabte, fa un matí radiant, ni un núvol al cel, set graus sota zero a la cota 2.400 (segons Ràdio Aran), i una gran quantitat de neu acumulada a causa de les darreres nevades. Les condicions són immillorables per a un bon dia d'esquí de muntanya.

Després d'una bona matinada, a les deu i cinc minuts iniciem l'ascens al Pedescals des de l'aparcament del Pla de Beret. Tots sabeu que és tot un clàssic de les sortides d'esquí de muntanya del CEL, molt assequible i sense dificultats.

A tres quarts i cinc de dotze ja som al cim del Pedescals (2.416 m). Mentre hi pujàvem, un helicòpter ens passava per sobre pujant i baixant no sabíem d'on. Ara ja ho sabem. Portava clients al cim per tal que poguessin practicar *snow*. De fet, quan arribàvem ens hem vist sorpresos per l'aterratge de l'aparell i hem patit les conseqüències de l'aire gèlid i de la neu que aixecaven les hèlices, sobretot l'Eli, que és la que estava més a prop.

Ja sense la presència de l'helicòpter, mentre es posen les taules, ens informen que primer fan el descens del Pedescals fins a la vall del riu Parrós i després els tornen a pujar amb l'helicòpter fins gairebé el cim del pic de Parrós per baixar per la seva cara oest. Els nois marxen pala avall a tota velocitat fins al proper punt d'enlairament. Nosaltres ens quedem sols al cim, gaudint de les vistes amb què el Pirineu nevad ens obsequia. Mengem una mica i ens hidratem. Ens trobem bé, i decidim d'intentar fer el pic de Parrós. Baixarem per la pala nord del Pedescals (per on han baixat els joves) fins al clot dels Crossos, a la vall del riu de Parrós, i després remuntarem fins un coll evident on es pot enllaçar amb la ruta normal.

Mentre fem els preparatius, arriben uns bascs amb qui fem petar la xerrada, fins les dotze i vint aproximadament, moment en què iniciem el descens de la pala. Al principi amb molta precaució ja que el pendent és fort i la neu és bastant dura. Després, baixats els primers 50 metres, el pendent se suavitza i ja podem gaudir com mai d'una neu pols esplèndida.

Un cop som al fons de la vall tornem a posar les pells als esquís i enfilem muntanya amunt, direcció nord-oest, per anar a trobar el petit coll que ens permetrà enllaçar amb la

ruta normal d'ascens al Parrós. També podíem haver perdut una mica més d'alçada i incorporar-nos a la via normal al fons de la vall, però optem per anar a buscar el coll. Després del coll, amb el cim ja a la vista, de seguida arribem al circ de l'estany Nere de Parrós, al peu del pic.

Després del circ, cal pujar a un altre coll previ al cim. En aquest tram el pendent és fort i la neu dura, amb sectors gelats. L'Eli puja amb esquís fins al coll i jo els deixo a uns 50 m. Des del coll, grans vistes del barranc de la Cabaneta, serrat de les Xispes i pics més septentrionals.

Des d'aquest punt fins al cim s'ha de superar una cresta on són aconsellables crampons i piolet. Al final de tot, a causa de la neu, s'ha format una petita cornissa que cal salvar amb precaució i que en el descens encara requereix més atenció, però cap dificultat seriosa.

A dos quarts de tres, aproximadament, arribem al cim del pic de Parrós (2.727 m), on una gran creu d'acer ens dona la benvinguda. Grans vistes a la vall de Bagergue, massissos veïns i gairebé tot el Pirineu Central. La visibilitat és excepcional.

Iniciem el descens. Superem el petit desnivell que tanca el circ del llac pel sud-est sense problemes. No cal posar pells. A partir d'aquí desfem la traça d'ascens fins a superar el petit ressalt que dona pas a una gran pala carregada de neu que baixa fins a la vall del riu de Parrós. Aquest descens el fem amb certa dificultat pels canvis que presenta el mantell nivós, que tan aviat és neu dura com neu pols. Un cop feta la gran pala, que vista des de baix ens impressiona notablement, anem resseguint la vall en suaus pendents fins arribar a la pista d'esquí de fons de Beret, a l'alçada de la cabana de Parrós. Tornem a posar pells i resseguim la pista de fons una mitja hora fins a l'aparcament del Pla de Beret, on arribem a dos quarts de cinc de la tarda. Allí ens retrobem amb la resta de companyes i companys del CEL que han passat el dia esquiant a les pistes.

Tot plegat han estat sis hores i mitja d'activitat. Una ruta circular dura però molt atractiva i sense grans dificultats tècniques.

Hi érem l'Eli Socies i jo.

Faust Rovira Giró, 5 de febrer de 2005